

TC
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
SERAMİK VE CAM TASARIMI ANASANAT DALI
Yüksek Lisans Uygulama Raporu

**PROMETHEUS'UN İNSANI YARATMA ÖYKÜSÜ VE
SERAMİK BETİMLEMELERİ**

Hazırlayan
Oğuzalp Mehmet Yılmaz

Danışman
Dr.Öğr.Üyesi Pınar Çalışkan GÜNEŞ

İZMİR/2019

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Uygulama Raporu olarak sunduğum, “Prometheus’un insanı yaratma öyküsü ve seramik betimlemeleri” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

01/07/2019

Oğuzalp Mehmet Yılmaz

TUTANAK

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü' nün ..... / ..... / ..... tarih ve ..... sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisanüstü Öğretim Yönetmeliği' nin ..... maddesine göre Seramik ve Cam Tasarımı Anasanat Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Oğuzalp Mehmet Yılmaz'ın, "Prometheus'us insanı yaratma süreci ve seramik betimlemeleri" konulu tezi incelenmiş ve aday ..... / ..... / ..... tarihinde, saat ..... 'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra ..... dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anasanat dallarından jüri üyelerine sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin ..... olduğuna oy ..... ile karar verilmiştir.

BAŞKAN

ÜYE

ÜYE

ÖZET

“Prometheus’un insanı yaratma öyküsü ve seramik betimlemeleri” başlığı altında hazırlanan yüksek lisans uygulama raporunda; Prometheus’un dört temel element olarak bilinen ateş, su, hava ve toprağı birleştirerek insanı meydana getirme sürecinin; yine bu maddelerin birlikte kullanılmasıyla oluşturulan seramiğin oluşum süreciyle olan benzerliğı ele alınarak seramik figürlerinin oluşturulması hedeflenmiştir.

Bu çalışmada Prometheus’un insanı yaratmak için hangi yollara başvurduğuna, kullandığı maddeleri hangi yöntemlerle, nasıl bir araya getirdiğine ve seramiğin oluşum süreciyle olan fiziksel ve duygusal benzerliklerine değinilmiştir. Prometheus’un yaratma öyküsü ile seramiğin gelecek nesillere aktarılmasında en önemli yere sahip olan ateşin, insanlık tarihi için önemine vurgu yapmak amaçlanmıştır.

Yapılan araştırmalar sonucu ortaya çıkarılan heykelerde kullanılan malzemeler çoğunlukla pişmiş topraktan oluşturulmuştur. Ayrıca yardımcı malzemelere de yer verilmiştir. Yapılan uygulamalar Prometheus’un öyküsünden ilham alarak betimlenen sahneleri içermektedir.

ABSTRACT

In the report, which is under the title Prometheus's story of creating human and ceramic depictions. It is aimed to create ceramic figures by examining the similarity of Prometheus's process of creating human by combining fire, water, air, and earth, which are known as four basic elements and also these elements are very basic materials of ceramic.

In this study, Prometheus's ways of creating human beings, the methods to bring together the elements he used, and the physical and emotional similarities with the process of the formation of ceramics are referred. The aim of Prometheus's creation is to emphasize the importance of fire for the history of mankind, which has an important role in transferring ceramics to future generations.

The materials used in the sculptures resulting from the researches are mostly made of terracotta. Auxiliary materials are also included. The applications include scenes that I depict based on the story of Prometheus.

TEŞEKKÜR

Bu çalışmayı ortaya çıkarmamda bana yol gösteren danışmanım Dr.Öğr.Üyesi Pınar Çalışkan Güneş'e, Anasanat Dalı başkanımız Prof. Halil Yoleri başta olmak üzere tüm bölüm hocalarıma sonsuz teşekkür ve saygılarımı sunarım. Bilgi ve desteğini birkez olsun esirgemeyen Dr.Öğr. Görevlisi Yalçın Mergen hocama en içten teşekkürlerimi sunmayı görev bilirim. Çalışma sürecimde yanımda olup, motivasyonumda olumlu fayda sağlayan ve beni yalnız bırakmayan Büşra Gümüş, Hüseyin Gürgöze ve Gökhan Ölmezoğlu'na desteği için ayrıca çok teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

PROMETHEUS'UN İNSANI YARATMA ÖYKÜSÜ VE SERAMİK BETİMLEMELERİ	
YEMİN METNİ	ii
TUTANAK	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER	vii
RESİM	LİSTESİ
.....	viii

1. BÖLÜM

PROMETHEUS'UN İNSANI YARATMA SÜRECİ

1.1. Prometheus'un Öyküsü	2
1.1.1. Prometheus İnsanı Yaratıyor	3
1.1.2. Prometheus'un Ateşi Çalması ve Cezalandırılması	5
1.2. Dört Arkhe Kavramı	7
1.3. Prometheus'un İnsanı Yaratması ile Seramiğin İlişkisi	8

2. BÖLÜM

UYGULAMALAR

2.1. Uygulamalar Üzerine Eser Metni	14
2.2. Eser Kataloğu	16
SONUÇ	24
KAYNAKÇA	25

ÖZGEÇMİŞ

RESİM LİSTESİ

Resim 1: Jan Cossiers (1600 – 1671), Prometheus Ateşi Çalıyor

Resim 2: Constantin Hansen (1845), Prometheus Kilden İnsanı Yaratıyor

Resim 3: Constantin Hansen (1845), Prometheus Kilden İnsanı Yaratıyor (Sağ tarafta athena yer almakta)

Resim 4: Heinrich von Füger (1817) Prometheus tarafından insanın yaratılışı

Resim 5: Nicolas-Sébastien Adam, (1762), Prometheus'un Cezalandırılması

Resim 6: Christian Griepenkerl (1878), Prometheus ve Herkül

Resim 7: Dört Element

Resim 8: Gregorian Etruscan Müzesi, Vatikan, (M.Ö. 560-550) Seramik yüzeyde Prometheus'un Sahnesi, Yükseklik: 14,4 cm; Çap: 20,2 cm

Resim 9: Louvre Müzesi, (M.S. 3. Yüzyıl), Prometheus İnsanlar Yaratırken Athena Onu İzliyor

Resim 10: Otto Greiner, (1909), Kayanın Üzerinde Oturan Prometheus Düşünceli Bir Şekilde Kilden Yeni Biçimlendirdiği İnsanın Bedenini Düşünüyor Ve Ona Hayat Verecek Ruhun Gelişini Bekliyor

Resim 11: Prometheus'un Athena'nın huzurunda yarattığı adamı betimleyen Roma freski, M.S. 3. Yüzyıl, (Museo della Via Ostiense, Roma)

Resim 12: Liebig Koleksiyonu, (1934), Prometheus insanlara ateşi kullanmayı öğretiyor

Resim 13: Toprak ve Gözyaşı

Resim 14: Ateşi Yakalamak

Resim 15: İçimdeki Zincirler

Resim 16: Dört Madde

Resim 17: Seramik ve Prometheus

Resim 18: Prometheus'un Cezası

Resim 19: Yığın

Resim 20: Dövme

1. BÖLÜM:

PROMETHEUS'UN İNSANI YARATMA SÜRECİ

1. BÖLÜM: PROMETHEUS'UN İNSANI YARATMA SÜRECİ

1.1. Prometheus'un Öyküsü

Prometheus Titanların soyundan gelmektedir. Annesi Klymene, babası ise İapetos'tur. Prometheus'un üç kardeşi vardır bunlar; Atlas, Menoitios ve Epimetheus'tur. Hepsinin de kaderleri içler acısı olmuştur. Zeus, Atlas'ı dünyanın en uç kısmına yerleştirip gök kubbeyi onun omuzlarına bindirir, Menoitios'u yıldırımlarla çarpıp yerin en altına hapseder, Prometheus'u zincirlerle bir kayaya bağlayarak karaciğerini kartalların yemesini sağlar, Epimetheus'un başına da kadını yani Pandora'yı bela olarak getirmiştir. Aslında Zeus İapetosoğullarına içten içe kin besler, bu kinin asıl nedenini de onlara verilmiş olan özelliklerden çıkarılabilir: Bu Titanların dördü de Zeus'un dünya egemenliğini ele geçirmesini sağlayan ve kendi tekelinde tuttuğu akıl gücünden payını alarak, akıldan yana üstünleşmişlerdir. Bu üstünlükleri ile her zaman övünüp Zeus'a karşı gelmeye yeltenmişlerdir. Bu gücün başkalarında olduğunu görmek Zeus'un içinde dinmek bilmeyen bir öfke meydana getirmiştir. Prometheus sürekli olarak bu dinmeyen öfkeyi körükler: kıvrak zekasını, ona verilen geleceği önceden görebilme özelliğini Zeus'u oyuna getirmek, kuşkulandırmak ve küçük düşürmekte kullanır. (Aiskhylos, 2013: 9-10).

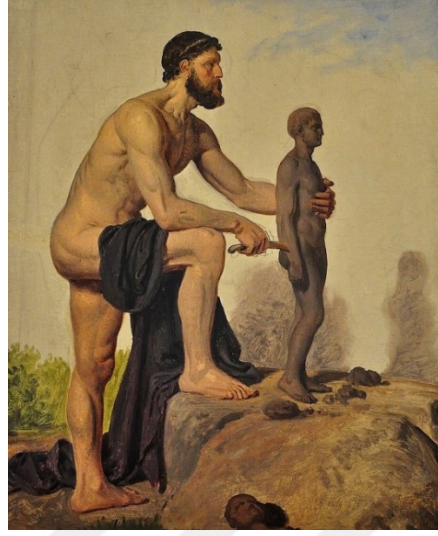
Resim 1. Jan Cossiers (1600 – 1671), Prometheus Ateşi Çalıyor

www.greekmyths-greekmythology.com/prometheus-fire-myth/: 2019

Prometheus ismi “önceden gören” anlamına gelir. Geleceği önceden görme gücüne sahip olan bu kudretli titan bir kâhindir. Prometheus Zeus’un günün birinde tahtından olup yenileceğini bilir. Prometheus, Zeus’u sürekli bir kuşkuda bırakmıştır. (Aiskhylos, 2013: 9-10).

1.1.1. Prometheus İnsanı Yaratıyor

Prometheus’un İnsanı maddeden yaratma öyküsü, İ.Ö. IV. Yüzyıla dayanır. Efsaneye göre Prometheus, su ile kili birbirine karıştırarak, ölümlü ilk insanın bedenini şekillendirmiştir. Bazı kaynaklarda su yerine gözyaşlarını toprakla birleştirdiğide söylenir. Ardından çamur ile meydana getirdiği bedene yaşamın solğunu üflemiştir. (Cömert, 2006: 21).

Resim 2. Constantin Hansen (1845), Prometheus Kilden İnsanı Yaratıyor

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Constantin_Hansen_Prometheus.jpg:2019

Prometheus, insanın yaratılışından önce dünyada yaşayan dev soylu titanlardan biridir ve kardeşi Epimetheus'la birlikte ona, insanı yaratma ve hem onu hem de hayvanları hayatta kalmaları için farklı yeteneklerle donatma görevi verilmiştir. Bu görev kapsamında Epimetheus bu işleri yerine getirecek, Prometheus ise onun yaptıklarını kontrol edecektir. Epimetheus, elindeki güçleri umursamaz bir şekilde dağıtır; bazı hayvanlara güç, cesaret, çeviklik, zekâ, bazısına ise kanatlar, pençeler, kürkler, tüyler verir. Fakat sıra insana geldiğinde elinde verilebilecek hiçbir şeyi kalmamıştır. Pişman olan Epimetheus, kardeşi Prometheus'a olan biteni anlatır, Prometheus düşünüp, taşınır ve sonunda insanı diğer tüm varlıklardan üstün kılmanın bir yolunu bulur; yarattığı insana tıpkı tanrılara benzeyen, daha soylu bir biçim verir. Sonra da gökyüzüne, güneşe çıkarak oradan ateşi yeryüzüne indirir ve böylelikle insana kürklerden de, cesarettten de, çeviklikten de daha üstün olan ateşi sunmuş olur. Bu eşsiz hediye sayesinde insan bütün hayvanlar arasında özel bir konuma yerleşmiştir. Prometheus insana çeşitli aletler yapmasını, madenleri işlemesini öğretmiştir. Çamurdan insana biçim veren Prometheus, bu ırkın yok olmasını istememiştir. Çeşitli anlatılarda, Prometheus'un kendi titan ırkını yok ettiği için Zeus ve

arkadaşlarına kin beslediği belirtilir ve sonradan Tanrıları inkâr edip kötülüklerde sınır tanımayacak ve dünyaya bela getirecek insanı yaratarak Tanrıların atalarına yaptıklarının öcünü almak istediği ifade edilir (Hacımüftüoğlu, 2018: 511).

Resim 3. Constantin Hansen (1845), Prometheus Kilden İnsanı Yaratıyor (Sağ tarafta Athena yer almakta)

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Constantin_Hansen_Prometheus.jpg: 2019

1.1.2 Prometheus'un Ateşi Çalması ve Cezalandırılması

“Çaldım götürdüm insanlara ateşin tohumunu. Bu tohum bütün sanatların anahtarı oldu, Bütün yolları açtı insanlara. Suçum bu işte benim tanrılara karşı, bu yüzden zincire vuruldum bu göklerin altında” (Aiskhylos, 2013: 6).

Prometheus yarattığı ilk insana tavşan'ın ürkekliğini, tilkinin kurnazlığını, aslanın gücünü ve tavus kuşunun kibrini kattı. Lakin insanın kendisini koruyabileceği hiçbirşeyi yoktu. Dünyaya geldiği andan itibaren acıları, hüznüleri ve sonu gelmeyen ihtiyaçları başlıyordu. Meyvelerle, çiğ etlerle beslenip, çıplak oldukları için vücutlarını bitkilerin yapraklarıyla kapatıyorlardı. Karanlık mağaralarda gizleniyorlardı. Yaratmış olduğu canlıların haline acıyan Prometheus onların daha iyi hayatta kalmalarını

sağlayabilmek, vahşi hayvanlara karşı güçlü silahlarla korunmalarını sağlamak, toprağı sürmek için gereken aletleri elde edebilmek, madenleri işlemeyi öğretebilmek adına insanlara ateşi getirmeye karar verdi. Prometheus Şeytancersi ağacından kopardığı bir dalı alıp Lemnos'a gitti. Ateş tanrısı Hephaistos'un ocağının yanına gidip bir parça kıvılcım aldı. Dalın içine yerleştirdiği kıvılcımı yarattığı insanlara armağan etti.

Resim 4. Heinrich von Füger (1817) Prometheus tarafından insanın yaratılışı

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Heinrich_fueger_1817_prometheus_brings_fire_to_mankind.jpg: 2019

Resim 5. Nicolas-Sébastien Adam, (1762), Prometheus'un Cezalandırılması

<http://www.wikizero.biz/index.php?q=aHR0cHM6Ly9lbi53aWtpcGVkaWEub3JnL3dpa2kvUHJvbWV0aGV1cw:2019>

Prometheus diğer kardeşlerinden farklı olarak insanları yaratarak ve onlara yaratıcılığın, bilimin, uygarlığın sembolü olan ateşi vererek tanrıların düzenini değiştirebilmiştir. Zeus, ateşin yeryüzünde yeniden alevlendiğini gördüğünde deliye dönmüştür. Hem insanlara hem de Prometheus'a bir ders verme amacındadır. Zeus görevlendirdiği bir kartal, her gün Prometheus'un yeniden oluşan, karaciğerini yemiştir. Prometheus'u Kafkas dağının zirvesinden zulümden, Herakles (Herkül) kurtarır. Prometheus Zeus yerinden olmadıkça benim acılarımın bir sonu olmayacak der .Prometheus böylelikle insanlığa özgürlüğün kapısını açmıştır (Sağkol, 2005: 68).

Resim 6. Christian Griepenkerl (1878), Prometheus ve Herkül

https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Dosya:Prometheus_and_Hercules.jpg: 2019

1.2. Dört Arkhe Kavramı

Prometheus'un ilk insanı yaratırken kullandığı maddelere; İlk çağ filozofları Arkhe (ana Madde) yani; toprak, ateş, su, hava adlarını vermişler, hayatın, meydana gelişin ilk kaynağını tarif etmeye çalışmışlardır.

Resim 7. Dört Element

https://wallpaperstock.net/earth-fire-water-air-glasses-wallpapers_w31080.html: 2019

Doğa bilgisinin gelişmesinde çok önemli bir yeri olan öge, (element) kavramını ilk olarak ortaya çıkaran kişi Empedokles olmuştur. Öge, kendi içerisinde değişmeyen, bölünemeyen, yalnız çeşitli hareket durumlarına geçebilen madde anlamını taşır. Bu anlayış ile birlikte, Parmenides'in "Varlık" kavramı işe yarar bir duruma gelmiş oluyor. Bu öğeler de, Empedokles'e göre, dört tanedirler: Toprak, su, ateş ve hava. Son üçünü daha öncesinde İonia filozofları ileri sürmüşlerdir. Bunlara dördüncü öge olarak toprağı eklemekle Empedokles, günümüze kadar yaşayacak olan dört element öğretisini ortaya çıkarmıştır (Gökberk, 1993: 34-35).

Empedokles'in fikrine göre, bu dört element, evren yapısının oluşmasında yer alan gereçlerdir ve kainat bu gereçler sayesinde vardır (Gökberk, 1993: 34-35).

1.3. Prometheus'un İnsanı Yaratması İle Seramiğin İlişkisi

Doğa bilgisinin ilerlemesinde büyük bir yeri olan dört element kavramı ve bu dört elementi kullanarak Prometheus'un ilk insanı yaratma öyküsü, aynı zamanda bu maddelerin seramiğin oluşumunda büyük öneme sahip oluşu, bu mitolojik öykü ile seramik malzeme arasında bağ kurulmasına neden olmuştur.

Resim 8. Gregorian Etruscan Müzesi, Vatikan, (M.Ö. 560-550)

Seramik yüzeyde Prometheus'un Sahnesi, Yükseklik: 14.4 cm; Çap: 20.2 cm

www.museivaticani.va/content/museivaticani/en/collezioni/musei/museo-gregoriano-etrusco/sale-xvii-e-xviii--collezione-dei-vasi--ceramica-corinzia--lacon/kylix-laconica-con-prometeo-e-atlante.html: 2019

Resim 9. Louvre Müzesi, (M.S. 3. Yüzyıl), Prometheus İnsanlar Yaratırken Athena Onu İzliyor

<https://en.wikipedia.org/wiki/Prometheus>: 2019

Günümüzde hızla gelişen teknolojiyle beraber seramik; sanatsal değerinin, kullanım eşyası olarak yararlanılmasının yanı sıra bilimsel yenilikler için çokça tercih edilip, teknolojiye önemli katkılar sağlayarak gelişimine devam etmektedir. Bu süreç içinde; toprağın şekillendirilmesinin ardından ölümsüz olmasını sağlayan yegâne olgu ateş olmuştur.

Resim 10. Otto Greiner, (1909), Kayanın Üzerinde Oturan Prometheus Düşünceli Bir Şekilde Kilden Yeni Biçimlendirdiği İnsanın Bedenini Düşünüyor Ve Ona Hayat Verecek Ruhun Gelişini Bekliyor

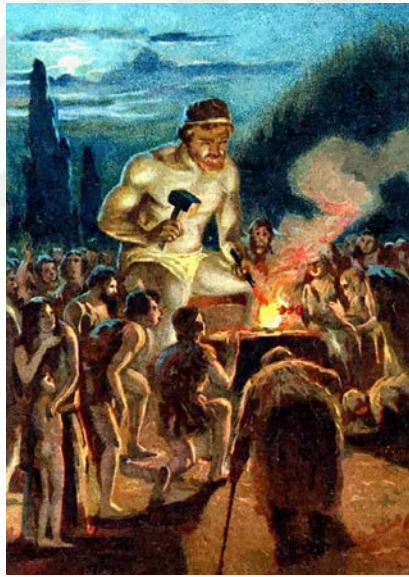
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Otto_Greiner_-_Prometheus.jpg:2019

İnsanlık tarihine yön veren ateşi kullanma yetisi teknolojik adımları hızlandırmaya ve insanları daha fazla üretmeye sevk etmiştir. Arkeolojik kazılarla ortaya çıkan eserlerin, atalarımız hakkında bize verdiği bilgiler geleceğimizi daha iyi şekillendirmemize yol açmıştır. Tarihin bu ayak izlerine, seramik malzeme ile tanıklık edilmesini sağlayan en önemli unsur ateş olmuştur.

Resim 11. Prometheus'un Athena'nın huzurunda yarattığı adamı betimleyen Roma freski, M.S. 3. Yüzyıl,
(Museo della Via Ostiense, Roma)

www.ancient.eu/image/6071/prometheus-creating-man/: 2019

Resim 12. Liebig Koleksiyonu , (1934), Prometheus insanlara ateşi kullanmayı öğretiyor

<https://www.agefotostock.com/age/en/Stock-Images/Rights-Managed/MAR-W640371>: 2019

Prometheus'un Olympos'tan alıp insanlara armağan ettiği ateş, uygarlık yolunda onlar için bir mihenk taşıydı. Sonsuzluğa uzanan bir ışıktı. Yanlış kullanıldığında felaket, doğru kullanıldığında ise; bir kap yemek, belki bir bardak su, ısınacak bir yuva ve eşi benzeri olmayan bir sanat eseri olacaktı. Onsuz karanlık kaçınılmazdır.

2.BÖLÜM
UYGULAMALAR

2. BÖLÜM UYGULAMALAR

2.1. Uygulamalar Üzerine Eser Metni

Uygulamaları ortaya çıkarırken; Prometheus'un insanı yaratmasının seramik ile olan benzerliği temel çıkış nokta olmuştur. Gözyaşlarına toprağı karıştırarak ilk insanı şekillendirmesi: su ve toprağı, ardından, çamurdan yarattığı bu bedene yaşam soluğunun üflenmesi; havayı. Hephaistos'un alevler saçan ocağına yaklaşıp kıvılcım alması ise seramiğin pişirilebilmesi için kullanılan yöntemi temsil etmektedir.

“Prometheus'un insanı yaratma öyküsü ve seramik betimlemeleri” başlıklı uygulama raporumun konusunun ortaya çıkışında; “Bakkhalar” adlı kitap etkili olmuştur. Kitapta yer alan Prometheusun insanı yaratma mitosunu ve seramiğin oluşum süreci ile olan benzerliği konuyu betimleyen seramik heykeller yapma isteğı doğurmuştur. Yapılan araştırmalar sonucu, konu derinlemesine incelenmiş, Prometheus karakterinin cesur duruşundan alınan ilham seramik uygulamalarda yansıtılmaya çalışılmıştır.

'Toprak ve Gözyaşı' adlı eser Prometheus'un insanı kilden yaratma sahnesini içeren bir uygulamadır. Bir zemin üzerine oturur pozisyonda duran Prometheus figürü, kilden yaratmaya yeni başladığı insanın omuzuna, sol eliyle şekil vermektedir. Yanında duran kap biriktirdiğı gözyaşlarıyla doludur. İnsan figürüne yakın bir konumda bir parça kil bulunur ve üzerinde Prometheus'un şekillendirme de kullandığı tahta aletler yer alır. Prometheus kararlı, kendinden emin bir yüz ifadesine sahiptir ve çıplak bir şekilde modellenmiştir.

'Ateşi yakalamak' adlı eserde Prometheus'un ateşi insanlara götürmeden önce Zeus'la verdiği mücadeleyi konu alır. Prometheus sol eliyle tuttuğı ateşi Zeus'tan kaçırırken betimlenmiştir. Öfkeli bir halde bulunan Prometheus bel bölümünden aşağıda kalan kısmında Zeus'un elinde sıkışmış vaziyettedir ve bu durumdan kurtulmaya çalışmaktadır.

'İçimdeki zincirler' adlı eser yaşanan zorlukların, bizi ayakta tuttuğu düşüncesinden yola çıkarak oluşturulan bir çalışmadır. Bir büstü ikiye ayırarak sağ tarafta Prometheus'un portresi, sol tarafta ise ölümlü olan insanı temsil eden kurukafa bulunmaktadır. Modelin ayakta durmasını sağlayan metal bir zincir, kurukafanın içinden çıkarak bir kaide görevi görür. Zincir burada; 'öldürmeyen şey güçlendirir' sözüne bir metafor olarak çalışmayı her iki anlamda da destekler. İnsanın kendi içinde mücadelesini verdiği bu zincirler ona zarar vermektense çok, tecrübe kazandırıp yükselebilmesini sağlar. Prometheus'un mitosunda önemli yeri olan zincire vurulma sahnesi, çalışmayı oluşturmada fikir kazandırmıştır.

'Dört madde' adlı çalışmada dört parçaya ayrılan bir modelleme yapılmıştır. Bu modellemede sağ üst tarafa Prometheus'un saçına açılan boşluğun içine su yerleştirilmiştir. Sağ alt tarafı toprağı temsil edecek şekilde kırmızı çamurdan oluşturulmuş astarla boyanmıştır. Sol üst tarafa ise yine bir kurukafa modellenerek, içerisine mum dökülüp dört temel elementten biri olan ateş yerleştirilmiştir. Son olarak sol alt kısım boş bırakılarak havanın betimlenmesi amaçlanmıştır.

'Seramik ve Prometheus' adlı çalışmanın çıkış noktası olan seramik ile Prometheus arasındaki ilişkiyi; sağ bölümde Prometheus portresini beyaz ince şamotlu çamurdan modelleyerek ardından sol tarafa ise pişmiş kırmızı çamurdan oluşturulan seramik bir kabın yarısı eklenerek bir bütünlük sağlamak hedeflenmiştir.

'Prometheus'un Cezası' adlı çalışmada Zeus Prometheus'u cezalandırmak, ona unutamayacağı bir ders verebilmek için ellerinden zincirleyerek esir etmektedir. Her gün yenilenen karaciğerini kemiren bir kartal Prometheus'un acısına acı katar. Prometheus artık çok daha öfkelidir. Bu figürde Prometheus; ellerine bağlanmış zincirlerle mücadele verirken diz çökmüş ve geriye doğru eğilmiş bir pozisyonudadır. Burada Prometheusun içinde bulunduğu zor durum betimlenmeye çalışılmıştır.

'Yığın' adlı çalışmada Prometheus ilk insanı yaratırken aklındaki ideal forma en yakın anatomiyi, kil ile denemeler yaparak oluşturur. Kafasındaki ideal insan anatomisini tekrar tekrar deneyerek bulmaktadır.

'Dövme' tors olarak şekillendirilen bu çalışmanın sırt kısmında bir adet stilize kartal dövmesi bulunmaktadır. Torsu bir sütun kaide destekler. Prometheus'un çektiği acıların bir simgesi olarak vücudunda bir kartal işlemesi vardır.

2.2. Eser Kataloğu

Resim 13: Toprak ve Gözyaşı, 18 x 23,2 x 14 cm, 1050 °C, İnce Şamotlu Çamur

Resim 14: Ateşi yakalamak, 13 x 23 x 10 cm, İnce Şamotlu Çamuru

Resim 15: İçimdeki zincirler, 10 x 7 x 13 cm, 1050  C, İnce Şamotlu amur

Resim 16: Dört madde, 9 x 8 x 12 cm, 1050 °C, İnce Şamotlu Çamur

Resim 17: Seramik ve Prometheus, 11 x 14 x 13 cm, 1050 °C, İnce Şamotlu Çamur

Resim 18: Prometheus'un Cezası, 12 x 8 x 18 cm, 1050 °C, İnce Şamotlu Çamur

Resim 19: Yığın, 8 x 5 x 19 cm, 1050 °C, İnce Şamotlu Çamur

Resim 20: Dövmе, 7 x 11 x 15 cm, 1050 °C, İnce Şamotlu Çamur

SONUÇ

Seramik ilk olarak M.Ö. 25.000-10.000 yılları arasında kullanılan çömlek ve heykel formlarından bu yana, günümüzde tıpta kullanılan yapay kemiklerde, elektrik sistemlerinin yalıtımında, teleskop aynalarında, güneş enerjisinden faydalanmada ve savunma sektöründe zırhların geliştirilmesinde kullanılarak hayatımızı kolaylaştırmaktadır. Asırlardır süregelen bu malzemenin sonsuzluğa olan bu büyük adımını ateş oluşturmuştur. Ateş olmadan çamur kaybolup gider, o olmadan toprağa ölümsüz bir anlam veremez, düşüncelerimizi gelecek nesillere aktaramayız.

Prometheus'un binbir zorluklarla elde edip insanlara armağan ettiği ateş; onlara hayatlarına yeni bir yol çizmelerine, daha fazla üretmelerine yardımcı olup bu vesileyle köklü bir devrime sebep olmuştur. İnsanları diğer tüm canlılardan ayıran ateşi kullanma yetisi, nesilden nesile aktarılıp, onların ilerlemelerine yol açarak kalıcı bir etkinin anahtarı olmuştur.

Bizlerde sanatımızı yaşatmak, sevdiğimiz şeyleri ebediyete taşıyabilmek için, fikirlerimizle birlikte ayakta dimdik durup, Prometheus'un uygarlık ve bilim yolunda gösterdiği bu cesaret örneğini kendimize amaç edinebiliriz.

Kaynakça

Kitaplar

Aiskhylos. (2013). *Zincire Vurulmuş Prometheus*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Çev. Azra Erhat, Sebahattin Eyüboğlu .

Cömert, B. (2006). *Mitoloji ve İkonografi*. Ankara: De Ki Basım Yayın.

Gökberk, M. (1993). *Felsefe Tarihi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Makaleler

Hacımüftüoğlu, E. (2018). Prometheus'den Halife'ye... Doğu Ve Batı'nın İnsan Tasavvurları. *Bilimname*, 505-534.

Basılmamış Kaynaklar

Sağkol, T. (2005). *Aiskhylos'un "Zincire Vurulmuş Prometheus" Tragedyasında Başkaldırı Kavramı Ve 18-20. Yüzyıl Batı Resim Sanatına Yansıması*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı.

E-Kitaplar

Sarı, E. (2016). *Doğu Felsefesi: Doğu Felsefesi Ve İnsan Doğası*. Antalya: Nokta E- Kitap.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Oğuzalp Mehmet Yılmaz

Doğum Yeri: İzmir

Doğum Tarihi: 17.01.1993

Eğitim Bilgileri

Yüksek Lisans: Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Seramik ve Cam Tasarımı Anasanat Dalı, 2016 – Devam ediyor

Lisans: Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik ve Cam Tasarımı Bölümü, 2011-2016

Lise: Hayrettin Duran lisesi 2007-2011